25.01.2023

HE 318/2022 vp

Talousvaliokunta
Kirjallinen asiantuntijalausunto

Asia: HE 318/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähkömarkkinalain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Helen Oy kiittää mahdollisuudesta antaa kirjallinen asiantuntijalausunto asiassa HE 318/2022 vp ja toteaa seuraavaa:

Kun energiajärjestelmä muuttuu entistä hajautetummaksi, sähköverkkojen tehtävänä on varmistaa sujuva ja luotettava sähkön siirto. Helen näkee, että älykkäiden sähköverkkojen kehittäminen ja kysyntäjouston potentiaalin kasvattaminen ovat oikeansuuntaisia muutoksia. Myös epäasiallisten sopimus- ja markkinointikäytäntöjen ehkäisemiseksi ehdotettavat muutokset ovat tarpeellisia, ja ne parantavat kuluttajien asemaa markkinoilla.

Helen kannattaa itsenäisten aggregaattoreiden päästämistä markkinoille sähköjärjestelmän joustavuuden lisäämiseksi. Valtioneuvoston asetuksella on tarpeen määritellä tarkemmin itsenäisten aggregaattoreiden toiminnan mahdollistavat mittauksen ja sähkökaupan prosessit. On tärkeää, että lopullinen malli hyödyttää asiakkaita yleisesti, eikä lisää kokonaistaloudellisia kustannuksia.

Lakiluonnoksen 52 a pykälän mukaan ”(j)akeluverkonhaltijan on mahdollisuuksien mukaan hyödynnettävä joustopalveluja jakeluverkkonsa käytön ja kehittämisen tehostamiseksi sekä siirtorajoitusten hallitsemiseksi vastuualueellaan tai vastuualueensa rajojen yli tapahtuvissa siirroissa.”

Jälkimmäinen osa eli ”vastuualueensa rajojen yli tapahtuvissa siirroissa” on turha ja aiheuttaa epäselvyyttä siitä, kuka vastaa siirtorajoituksien hoitamisesta verkkojen välisillä rajayhteyksillä. Jouston hyödyntämisestä eli hankkimisesta vastaa se verkonhaltija, jonka verkossa olevasta pullonkaulasta siirtorajoitus johtuu. Selkeä ja riittävä ilmaisu olisi siis ”siirtorajoitusten hallitsemiseksi vastuualueellaan” tai ”hallinnassaan olevassa sähköverkossa”.

Helen korostaa, että sähkömarkkinoiden uudistamisessa on pidettävä tiukasti kiinni markkinaehtoisuudesta nyt ja tulevaisuudessa. Eurooppalainen sähkömarkkinamalli on hyödyttänyt kuluttajia miljardien eurojen edestä ja tarjonnut edullista sähköä vuosien ajan. Vaikka mallia voidaan kehittää esimerkiksi tarvittavien investointien takaamiseksi pitkällä aikavälillä ja kohtuuttomien hintavaihteluiden tasaamiseksi, hinnanmuodostuksen perusperiaatteista ei pidä tinkiä.

Kunnioittaen,

Maiju Westergren, johtaja
Vastuullisuus ja yhteiskuntasuhteet
Helen Oy